

'İntikam Pornosu' yasaklanmalı mı??

Max Harris İngiltere'nin intikam pornosuna yönelik nasıl yasal düzenlemeler yaptığını? diğer Milletler Topluluğu ülkeleri ile karşılaştırarak açıklıyor.

İnternet yeni norm ve uygulamalarla beraberinde getiriyor. İnternetin yaygın kullanımı ile yorumcuların iğareti gibi uyarı mesajları da giderek yaygınlaşarak kazanıyor. Sosyal medya üzerinde iletişim muhtemelen insanların birbirlerinin yüzlerini görmediği için daha iğneleyici ve daha az duyarlı olabilir. Ve belki de en endişe verici olan ise özel cinsel içerikli resimlerin kötü şekilde paylaşımındaki artışı. Akıllı telefonlarla beraber bu resimleri çekmek ve paylaşmak çok kolay bir hale geldi.

Oyuncu Jennifer Lawrence'ın 2014 yılında iCloud hesabının hacklenmesi sonrasında çiplak resimlerinin medyaya sızması bu konu üzerine dikkatleri çekti. Bundan sonra Tyler Clementi felaketi gündeme geldi. Rutgers Üniversitesi öğrencisi 18 yaşındaki Clementi bir adamla ilişkiye

Özgürlük Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

girmesi oda arkada?nca görüntülenip Twitter'da payla?nca intihar etmi?ti.

İntikam pornosu olarak bilinen durum bir çe?it özel resimlerin kötü bir amaçla payla?lmasıdır. Bu durum bir ilkinin bitmesi sonrasında özel resimlerin internette bazen de porno sitelerinde payla?m?nı kapsar. Holly Jacobs, erkek arkada?nın özel görüntülerini intikam pornosu yayınlayan bir siteye koymas? sonrasında 2012 yılında Siber İnsan Hakları Komisyonu (CCRI) ve İntikam Pornosuna Son kampanyasının başlattı. CCRI yaptığı ara?tırmaya göre her 10 eski sevgiliden 1 tanesi özel resimleri internete yüklemek için eski sevgilisini tehdit ediyor. Bu tehditkar sevgililerin yüzde 60'ın resimleri daha sonra internete yüklüyor. Madduların yüzde 90'ı ise kadın.

İntikam pornosunun zararları oldukça belirli. Madduların akıllı sa?l?n bozukluğu, erkeklerle ilgili kiyeye girmekten çekinme, stres yüzünden alkol problemi ve kilo kaybı gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. CCRI'nin ara?tırmasına göre intikam pornosu madduların yüzde 93'ü ciddi duygusal sorunlarla uğra?ıyor.

Denetimsiz internet dünyasının konusunda, parlamentolar neler yapıyor?

Bitmez tükenmeyen kampanya, avukat ve müdafaa desteği sonrasında İngiliz Parlamentosu, 12 Şubat 2015'te yürürlüğe giren 2015 Ceza ve Mahkeme Yasası'nı kabul etti. Bu yasa cinsel içerikli resim ve görüntülerin ifşa edilmesi durumunda iki yıl kadar hapis cezası suçunu getiriyordu. Yeni cezaların 6 ana unsuru var:

- İfşa etmek- Ne şekilde olursa olsun başkasına, birisine vermek, göstermek ya da yaymak olarak tanımlanır.
- Özel- Al?nla gelmemi? şekilde bir çe?it kamuda görülmesi anlamında
- Cinsel- Kamusal alanda temelde jenital ya da cinsel olarak tanımlanacak şeyleri göstermek
- Resim ya da görüntü- negatifler, de?itirilmiş görüntüler ya da resim ve görüntü olarak dönüştürülebilecek verileri içeriyor.
- Resimde ya da görüntüdeki kişinin onaylı olması
- Birisine acı vermek amacıyla- ifşa neden olmanın doğrudan sonucu olarak

Bu yasa diğer genel durumlara ek olarak üç ana konuda istisna yapıyor. Öncelikle bir kişinin yakalanması ile bir suçun araştırılması ya da ortaya çıkarılması engelleniyorsa bu istisna olarak görülüyor. İkincisi, eğer görüntüler kamu yararına başın için bir malzeme olarak aç?sa çıkarılmı?sa kişiler mahkumiyetten istisna sayılabilir. Üçüncüsü, suçlanan kişilerin görüntüleri bir mükâfat olarak ortaya çıkarması istisna sayılabilir. Biraz uygunsuz bir aç?klama olmakla beraber son madde büyük ihtimalle görüntüler için para ödenmesi ve kamu malı olması kastediyor.

Yasanın bu kısmı olumlu bir gelişmedir. Maddulara giderek artan bir konuda koruma yapıyor ve yasanın uygulanması konusunda polis ile savcılara açık bir şekilde rehberlik ediyor. Buna karşın yasada en az üç konuda belirsizlikler var:

Şfade Özgürlüğü Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

- ‘Niyet’ kavramının tanımı oldukça dar. Niyetin var olduğuna yönelik yasal bakış açısı niyetin olduğuna yönelik belirli kanunlar olup olmadığını kapsar. Ayrıca bu bakış açısına göre ortamdaki olay ve eylemlerden durumun doğal sonucu ile yasanın olası sonuçları olarak bir niyet var olduğunu açıklar. İngiliz hukuku ikinci yaklaşıma intikam pornosu kapsamında değerlendirmez. Dolayısıyla mahkumlara suçlunun akli durumuyla ilgili baskın kurarak mahkumları zor durumda bırakır.
- Cinsel kavrama çok dar ve en iyi ihtimalle belirsiz bir anlam verilmiştir. Yasa kamudaki jenital bölge fotoğraf ve görüntülerini cinsel olarak tanımlar. Makul bir kişinin cinsel olarak neyi düşündüğüne de atıf yapar. Bu açıdan sadece yargıç ve diğer kişilerin bu hassas kelimeyi doğru yorumlayabileceğini farz edebiliriz. Fakat burada bir tehlike de var: Yasada yazıldığı kadarıyla bazı cinsel içerikli resimler bu kapsamda değerlendirilmeyecektir. Ayrıca makul kişi ölçüsü çoğunlukçu toplumsal görüşünden yasalarda değildir? ekilde keskin olmadığını nedeniyle eleştirilmiştir.
- Basın için bir malzeme kavramı da manipüle edilmeye açıklar. Malzemeleri basan kişinin malzemelerin kamu yararına olduğuna yönelik makul bir kararın olması zorundadır. Bu noktada bazı sakıncalı görüntüler bir blogta yayınlanmaz olsa da basın için bir malzeme olarak tanımlanabilir. Şfade özgürlüğü kamu yararı sayılabilir. Bu, varsayımsal bir tehlike ya da mahkumlar için bir engel olup olmayacağı konusundaki tartışma devam edecektir.

İngiliz hukuku dünya hukuku ile nasıl mukayese edilir? İntikam pornosu ile ilgili yasalar Japonya ve Filipinler dahil olmak üzere dünyanın birçok yerinde kabul edildi. Kanada, ABD, Avustralya ve Yeni Zelanda’daki düzenlemeler İngiltere ile büyük benzerlik içerdiği için belki bu ülkelere bakmakta yarar var. ABD’de birçok eyalet, ki bunlardan ilki Kaliforniya’yda, genelde çok yaygın olan mahkum selfie çekmesi durumunu yasa da istisna tutması nedeniyle ayrı ekilde eleştirilmiştir. “Kanadalılar Çevrimiçi Suç Yasasından Korunmak” olarak adlandırılan Kanada’ki yasal düzenleme rıza olmadan resim paylaşmak olarak farklı bir ekilde tanımlanmıştır? fakat, İngiltere’dekine benzer tartışmalar da olmuştur. Hatta bazı yorumcular Kanadadaki intikam pornosu vakalarının özel hukuk ya da telif hakları konularıyla ilgili yasalar ile daha iyi ele alınacağını söylüyordu. Yeni Zelanda’da bir kişinin zarar vermek amacıyla dijital bir iletişim paylaşmasına azami iki yıl kadar hapis cezası öngören Zararlı Dijital İletim Tasarısının kabulü üzere. Yeni Zelanda’da yasa daha geniş ekilde kaleme alındı. Yasa hakimlerin içeriğinin yayılımı, mahkumun durumu ve çevre koşulları gibi durumların etkisine bakarak karar vermesini öngörüyor. Böyle bir yasal düzenleme her davanın farklı unsurlarına göre hassasiyet içeriyor fakat birçok açıdan mahkumlar için ciddi belirsizlikleri de beraberinde getiriyor (özellikle avukat ve hakimlerin hükmü uygulamasında). Avustralya’daki Victoria eyaletinde de benzer sorunlarda bir yasa var. Yasa mahrem resimlerin toplumsal değerlere aykırı olarak üçüncü kişilere kasıtlı olarak yayılması yasaklıyor. Toplumsal değer kavramı hakimler için yabancı değil. Fakat bu belirsiz kavram hakimlerin toplumsal değer algısındaki farklılık nedeniyle tutarsız kararlara neden olabilir. Genel olarak İngiltere’nin intikam pornosu yasası diğer ülkelere kıyasla daha güçlü gözüküyor.

Bazılar? İngiltere’deki taciz yasası ya da güveni suiistimal gibi yasaların yeterli olduğunu

Free Speech Debate Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

söylüyor. Maddeler tutarlı şekilde de değerlendirildiği bir yasa haksız muamele hukukuna göre tercihtir. Böylece maddelerin dava açmasını maliyetini üstlenmek zorunda bırakmaz. Uluslararası Yazarlar Birliği (PEN) ve Article 19 örgütü, ihanet pornosu yasası ile ifade özgürlüğünün çiğnendiğini düşünüyor. Yasa kaleme alınmasıyla gazetecilik malzemesine genişçe (kimilerine göre çok fazla) yer veriyor. İntikam pornosu vakalarının merkezindeki durumlar kişisel tatmin, doğrudan arama ve demokratik görüş için beyanat içermiyor. Bazılar ayrılmaların travma ve öğ alma gibi süreçleri de kapsadığını belirterek intikam pornosunun meşru olduğunu iddia edebilir. Bu görüş, yukarıda bahsedilen intikam pornosu ile ilişkili zararları görmezden geliyor. Kanada Ceza Yargılamaları Derneği yeni intikam pornosu yasasının cezaevlerindeki doluluk oranını arttırdığını belirterek yasaya itiraz etti. Özellikle İngiltere olmak üzere bu meşru bir itiraz. Bu suçun hapis cezası kısa olacaktır. Asıl nokta ise suçun nasıl cezalanacağıdır, ceza olup olmayacağı değil.

İngiltere'deki intikam pornosu yasası maddeleri korumak ve deşifre sosyal davranışlara yasaları hazırladığını göstermek için önemli bir girişim. Ann Olivarius'un [dikkat çektiği](#) failin bakış açısı ve eylemini meşrulaştıracağı için intikam pornosu kavramı üzerinde yeniden düşünmek yerinde olabilir. Holly Jacobs sanal tecavüz kavramını önererek diğer bir ismin "kasıtlı paylaşma" olabileceğini söylüyor. Dilin ötesinde, bu görüntüleri içeren internet sitelerini ve bu tip paylaşımların yaygınlaşmasına neden olan kültürel deşifreyi de hedef almak gerekir.

Max Harris, Oxford Üniversitesi All Souls Koleji ödüllü araştırmacı

Yayımlandı: April 3, 2015